TEISINGUMO TEISMO (pirmoji kolegija) SPRENDIMAS
2005 m. spalio 13 d.*

Byloje C-458/03,

dėl 2003 m. liepos 23 d. *Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen* (Italija) sprendimu, kurį Teisingumo Teismas gavo 2003 m. spalio 30 d., pagal EB 234 straipsnį pateikto prašymo priimti prejudicinį sprendimą byloje

Parking Brixen GmbH

prieš

Gemeinde Brixen,

Stadtwerke Brixen AG,

TEISINGUMO TEISMAS (pirmoji kolegija),

kurį sudaro kolegijos pirmininkas P. Jann, teisėjai K. Schiemann, J. N. Cunha Rodrigues (pranešėjas), K. Lenaerts ir E. Juhász,

* Proceso kalba: vokiečių.

generalinė advokatė J. Kokott,
posėdžio sekretorė M.-F. Contet, vyriausioji administratorė,

atsižvelgęs į rašytinę proceso dalį ir įvykus 2005 m. sausio 13 d. posėdžiui,

išnagrinėjęs rašytines pastabas, pateiktas:

— *Parking Brixen GmbH*, atstovaujamos advokatų K. Zeller ir S. Thurin,

— *Gemeinde Brixen*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* N. De Nigro,

— *Stadtwerke Brixen AG*, atstovaujamos *Rechtsanwalt* A. Mulser,

— Italijos vyriausybės, atstovaujamos I. M. Braguglia, padedamo *avvocato dello Stato* G. Fiengo,

— Nyderlandų vyriausybės, atstovaujamos C. Wissels,

— Austrijos vyriausybės, atstovaujamos M. Fruhmann,

— Europos Bendrijų Komisijos, atstovaujamos K. Wiedner,

išklausęs 2005 m. kovo 1 d. posėdyje pateiktą generalinės advokatės išvadą,

priima šį

Sprendimą

1 Prašymas priimti prejudicinį sprendimą yra susijęs su 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyvos 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 209, p. 1), EB 43, 49 ir 86 straipsnių bei nediskriminavimo, skaidrumo ir vienodo požiūrio principų išaiškinimu.

2 Šis prašymas paduotas nagrinėjant ginčą, kilusį tarp *Parking Brixen GmbH* (toliau – *Parking Brixen*) ir *Gemeinde Brixen* (toliau – Brixen komuna) bei bendrovės *Stadtwerke Brixen AG* dėl šiai bendrovei perduotos teisės valdyti dvi minėtos komunos teritorijoje esančias automobilių stovėjimo aikšteles.

Teisinis pagrindas

Bendrijos teisės aktai

3 EB 43 straipsnyje skelbiama:

„Vadovaujantis toliau išdėstytomis nuostatomis vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai uždraudžiami <...>

Įsisteigimo laisvė apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ja verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 48 straipsnio antrojoje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios įsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams, ir laikantis kapitalui skirto skyriaus nuostatų."

4 EB 49 straipsnio pirmojoje pastraipoje nustatyta:

„Pagal toliau išdėstytas nuostatas Bendrijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje Bendrijos valstybėje negu valstybė, kurios subjektas yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos."

5 Direktyvos 92/50 aštuntojoje konstatuojamoje dalyje skelbiama:

„<...> paslaugų teikimą ši direktyva reglamentuoja tik tada, kai jos teikiamos pagal sutartis; <...> paslaugų teikimas kitais pagrindais, tokiais kaip įstatymas ar teisės aktai, arba darbo sutartys, nepatenka į šios direktyvos taikymo sritį."

6 Minėtos direktyvos 1 straipsnyje nustatyta:

„Šioje direktyvoje:

a) „viešojo paslaugų pirkimo sutartys" – tai atlygintinio piniginio pobūdžio sutartys, kurias raštu sudaro paslaugų teikėjas ir perkančioji organizacija <...>

b) „perkančiosios organizacijos" – tai valstybės, regioninės ar vietos valdžios institucijos, viešosios teisės reglamentuojamos įstaigos, taip pat asociacijos, kurias sudaro viena ar daugiau tokių valdžios institucijų arba viešosios teisės reglamentuojamų įstaigų.

<...>"

Nacionalinės teisės aktai

7 1990 m. birželio 8 d. Italijos įstatymo Nr. 142, susijusio su vietos savivaldos organizavimu (GURI, Nr. 135, 1990 m. birželio 12 d., papildantis aktas, toliau – Įstatymas Nr. 142/1990), 22 straipsnio 3 dalyje numatyta, kad komunos ir provincijos gali naudoti šias pagal įstatymą į jų kompetenciją patenkančių vietinių viešųjų paslaugų valdymo formas:

„a) tiesioginę, panaudojant savo administraciją, kai atsižvelgiant į nedidelį mastą arba paslaugos savybes nėra tikslinga steigti instituciją arba įmonę;

b) pagal koncesiją, suteiktą tretiesiems asmenims, jei yra techninių ir ekonominių priežasčių arba jei tai tikslinga socialiniu atžvilgiu;

c) per specialiosios paskirties įmonės, taip pat kai siekiama valdyti keletą ekonominio ir komercinio pobūdžio paslaugų;

d) per institucijas, kai siekiama valdyti ne komercinio pobūdžio socialines paslaugas;

e) per akcines bendroves, kuriose vietos valdžios bendrija turi daugumą akcijų, ir kai atsižvelgiant į paslaugos pobūdį siekiama, kad jų kapitale taip pat dalyvautų ir kiti viešieji ar privatūs asmenys."

8 1993 m. sausio 4 d. Regioninio įstatymo Nr. 1 pirminė 44 straipsnio redakcija didele dalimi atkartojo Įstatymo Nr. 142/1990 22 straipsnį. Vėliau 44 straipsnį pakeitė 1998 m. spalio 23 d. Regioninis įstatymas Nr. 10.

9 Regioninio įstatymo Nr. 1 su pakeitimais, padarytais Regioniniu įstatymu Nr. 10, 44 straipsnyje nustatyta:

„<...>

6. Komunos reglamentu nustato tvarką ir kriterijus, pagal kuriuos pasirenkama viena iš toliau nurodytų ekonominio ir komercinio pobūdžio viešųjų paslaugų valdymo formų:

a) steigiant specialiąsias bendroves;

b) steigiant atitinkamas akcines bendroves ar uždarąsias akcines bendroves arba įsigyjant jų akcijų, jeigu po įsteigimo ar akcijų įsigijimų vietinės valdžios institucijos šiose bendrovėse turi lemiamą įtaką;

c) perduodant teisę valdyti viešąsias paslaugas tretiesiems asmenims, kai yra numatyta tinkama konkurso, rengiamo tokiam asmeniui nustatyti, tvarka. Nepažeidžiant kitų teisinių nuostatų, toks perdavimas negali trukti ilgiau nei dvidešimt metų ir gali būti pratęstas tam pačiam subjektui tik laikantis galiojančios tvarkos. Pagal įstatymą pirmenybė teikiama invalidus ir neįgalius asmenis atstovaujantiems kooperatyvams ir asociacijoms, savanoriškoms asociacijoms ir ne pelno siekiančioms įmonėms, kitoms sąlygoms esant vienodoms.

<...>

18. Asocijuotos vietos valdžios institucijos tarybos aktu, kuriuo tuo pat metu patvirtinama atitinkama paslaugos teikimo sutartis, bet kuriuo metu gali patikėti pagal 6 dalį įsteigtoms ir 17 dalyje nurodytoms bendrovėms teikti kitas bendrovės tikslus atitinkančias viešąsias paslaugas."

10 Regioninio įstatymo Nr. 1 su pakeitimais, padarytais Regioniniu įstatymu Nr. 10, 44 straipsnio nuostatos bei 6 ir 18 dalys pažodžiui atkartojamos jungtinio įstatymo dėl *Autonome Region Trentino-Südtirol* komunų organizavimo 88 straipsnio 6 ir 18 dalyse.

11 2000 m. rugpjūčio 18 d. Dekreto-įstatymo Nr. 267, konsoliduojančio visus su vietos valdžios institucijų organizavimu susijusius įstatymus (GURI, Nr. 227, 2000 m. rugsėjo 28 d., paprastasis priedas, toliau – Dekretas-įstatymas Nr. 267/2000), 115 straipsnis leidžia komunai perorganizuoti joms priklausančias specialiosios paskirties bendroves į akcines bendroves, jose išlaikant visą akcijų paketą ne ilgiau nei 2 metus nuo šio perorganizavimo dienos.

Pagrindinė byla ir prejudiciniai klausimai

12 Pagal Įstatymo Nr. 142/1990 22 straipsnį *Gemeinde Brixen* į jos kompetenciją patenkančių tam tikrų vietinių viešųjų paslaugų valdymą patikėjo *Stadtwerke Brixen*, šiai komunai priklausančiai specialiosios paskirties įmonei.

13 Pagal *Stadtwerke Brixen* įstatų 1 straipsnį ši įmonė nuo 1999 m. sausio 1 d. turėjo juridinio asmens statusą ir savarankiškumą bei buvo komunalinė organizacija, turinti specialią funkciją – vienodomis sąlygomis ir integruotai teikti vietines viešąsias paslaugas.

14 Pagal tų pačių įstatų 2 straipsnį *Stadtwerke Brixen* tikslas buvo visų pirma:

„f) automobilių stovėjimo aikštelių ir daugiaaukščių automobilių stovėjimo aikštelių valdymas, įskaitant bet kurią su tuo susijusią veiklą".

15 Pagal Dekreto-įstatymo Nr. 267/2000 115 straipsnį *Gemeinde Brixen* 2001 m. spalio 25 d. Sprendimu Nr. 97 perorganizavo specialiosios paskirties įmonę *Stadtwerke Brixen* į akcinę bendrovę *Stadtwerke Brixen AG*.

16 Pagal šios bendrovės įstatų 1 straipsnio 3 dalį „visos specialiosios paskirties įmonės (*Stadtwerke Brixen*) turėtos teisės bei pareigos po perorganizavimo išlieka ir jas perima specialiosios paskirties įmonei *Stadtwerke Brixen AG*".

17 Pagal šių įstatų 4 straipsnį *Stadtwerke Brixen AG* vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu gali užsiimti toliau nurodyta veikla, ypač:

„g) automobilių stovėjimo aikštelių ir garažų valdymu bei su tuo susijusia veikla".

18 *Stadtwerke Brixen AG* įstatų 18 straipsnyje numatyta, kad jos valdybai suteikiami toliau išvardyti įgaliojimai:

„1) valdyba turi visus įprastinius bendrovės valdymo įgaliojimus, įskaitant teisę priimti bet kokį, jos manymu, naudingą arba būtiną sprendimą siekiant bendrovės tikslo;

2) be akcininkų susirinkimo sutikimo valdybai draudžiama pateikti garantiją, viršijančią 5 (penkis) milijonus eurų, taip pat savo vardu išsirašyti vekselius, čekius ir skolos raštus bei priimti šią vertę viršijančius įsakomuosius čekius;

3) be akcininkų susirinkimo sutikimo administracija sprendimu gali įsigyti arba perleisti kitų įmonių akcijų, perduoti teisę valdyti įmonės arba įmonių skyrius, įsigyti ir parduoti transporto priemones, jei šių sandorių suma neviršija 5 (penkių) milijonų eurų;

4) sprendimai, kuriais siekiama nustatyti ir (arba) pakeisti atlyginimą, remiantis specialiomis išlaidomis Italijos civilinio kodekso 2389 straipsnio antrosios pastraipos prasme, priklauso išimtinei valdybos kompetencijai."

19 Pagal *Stadtwerke Brixen AG* įstatų 5 straipsnio 2 dalį „*Gemeinde Brixen* pradiniame kapitale turimos akcijos turi suteikti absoliučią daugumą balsų". Be to, *Gemeinde Brixen* turi teisę paskirti daugumą šios bendrovės valdybos narių. Šios bendrovės

priežiūros valdybą sudaro trys nuolatiniai nariai ir du pavaduojantys nariai – minėta komuna paskiria bent du šios valdybos nuolatinius narius ir vieną pavaduotoją.

20 Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, specialiosios paskirties įmonę perorganizavus į akcinę bendrovę, jos savarankiškumas akivaizdžiai išaugo. Iš tiesų *Stadtwerke Brixen AG* veiklos sritis gerokai išsiplėtė lyginant su *Stadtwerke Brixen*, nes ji gali vykdyti veiklą vietos, nacionaliniu ir tarptautiniu mastu, o specialiosios paskirties įmonė *Stadtwerke Brixen* veiklą vykdė tik *Gemeinde Brixen* teritorijoje. Be to, savivaldybės taryba tiesiogiai kontroliavo specialiosios paskirties įmonę *Stadtwerke Brixen* ir jai darė tiesioginę įtaką, o *Stadtwerke Brixen AG* ši komuna kontroliuoti turėjo tiek galių, kiek jų pagal bendrovių teisę suteikiama akcininkų daugumai.

21 2000 m. kovo 23 d. Sprendimu Nr. 37 Brixen savivaldybės taryba *Stadtwerke Brixen* patikėjo viešojo baseino statybą ir valdymą. 2001 m. spalio 25 d. perorganizavus šią bendrovę į akcinę bendrovę *Stadtwerke Brixen AG*, pastaroji perėmė dėl šio sprendimo atsirandančias teises ir pareigas.

22 2001 m. gruodžio 18 d. Sprendimu Nr. 118 Brixen savivaldybės taryba suteikė *Stadtwerke Brixen AG* teisę į baseinui skirtą žemės sklypo paviršių ir jo požeminę dalį, įrašytą į kadastrą Nr. 491/11, esantį *Gemeinde Brixen* teritorijoje, kad ji pastatytų požeminę automobilių stovėjimo aikštelę.

23 Laukiant, kol šis požeminės automobilių stovėjimo aikštelės projektas bus įgyvendintas, buvo numatyta laikina antžeminė automobilių stovėjimo aikštelė. Šiuo tikslu žemės sklypas Nr. 491/11, iki tol naudotas kaip futbolo aikštelė, buvo

laikinai užklotas gudronuota skaldos danga ir tapo antžemine maždaug 200 vietų automobilių stovėjimo aikštele. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo teigimu, dėl žemės sklypo Nr. 491/11 naudojimo kaip antžeminės automobilių stovėjimo aikštelės nebuvo sudarytas joks susitarimas.

24 Siekiant sukurti papildomų automobilių stovėjimo vietų, greta esanti maždaug 200 vietų antžeminė automobilių stovėjimo aikštelė, įrengta žemės sklype, įrašytame į kadastrą Nr. 491/6, taip pat esančiame *Gemeinde Brixen* teritorijoje, kurią daugiau kaip 10 metų tiesiogiai valdė pati komuna, 2002 m. lapkričio 28 d. Brixen savivaldybės sprendimu buvo perduota valdyti *Stadtwerke Brixen AG*. Šiame sprendime patikslinama, kad „dėl baseino veiklos visiškai greta komunos žemės sklypo *Stadtwerke Brixen AG* įrengė laikiną automobilių stovėjimo aikštelę", ir „todėl būtina ir tikslinga *Stadtwerke Brixen AG* perduoti teisę valdyti greta esantį 5 137 m^2 ploto žemės sklypą Nr. 491/6, kurį šiuo metu tiesiogiai valdo komuna".

25 2002 m. gruodžio 19 d. *Gemeinde Brixen*, taikydama Sprendimą Nr. 107, sudarė susitarimą su *Stadtwerke Brixen AG*, kuriuo pastarajai devyneriems metams buvo patikėta teisė valdyti žemės sklype Nr. 491/6 esančią automobilių stovėjimo aikštelę.

26 Kaip atlygį už šios automobilių stovėjimo aikštelės valdymą *Stadtwerke Brixen AG* gauna mokesčius už automobilių stovėjimą. Tačiau ji perveda *Gemeinde Brixen* metinį 151 700 eurų mokestį, kuris yra indeksuojamas atsižvelgiant į automobilių stovėjimo bilietų kainą, kad padidėjus bilietų kainai padidėtų komunai mokamas mokestis. Be automobilių stovėjimo aikštelės valdymo *Stadtwerke Brixen AG* įsipareigoja teikti dviračių panaudos paslaugą ir sutinka, kad kiekvieną savaitę aptariamoje teritorijoje vyktų turgus. *Stadtwerke Brixen AG* taip pat perėmė

personalą, kuris anksčiau šioje teritorijoje dirbo *Gemeinde Brixen*. Pagaliau šiai bendrovei atiteko šios teritorijos įprastinės ir nepaprastosios eksploatacijos pareiga, už kurią ji prisiėmė visą atsakomybę.

27 Pagal 1992 m. birželio 19 d. su *Gemeinde Brixen* sudarytą koncesijos sutartį *Parking Brixen* įsipareigojo šios komunos teritorijoje pastatyti ir valdyti kitą, pagrindinėje byloje neaptariamą automobilių stovėjimo aikštelę. *Parking Brixen Verwaltungsgericht Autonome Sektion für die Provinz Bozen* ginčijo automobilių stovėjimo aikštelių, esančių žemės sklypuose Nr. 491/6 ir 491/11, valdymo teisės perdavimą *Stadtwerke Brixen AG*. Jos teigimu, *Gemeinde Brixen* turėjo taikyti viešųjų pirkimų nuostatas.

28 Atsakovės pagrindinėje byloje, t. y. *Stadtwerke Brixen AG* ir *Gemeinde Brixen*, neigė buvus pareigą skelbti viešąjį konkursą. Ji šiuo požiūriu teigia, jog ji visiškai kontroliuoja *Stadtwerke Brixen AG*, ir todėl nebuvo sudaryta viešojo pirkimo sutartis su trečiaisiais asmenimis.

29 Šiomis aplinkybėmis *Verwaltungsgericht, Autonome Sektion für die Provinz Bozen* nusprendė sustabdyti bylos nagrinėjimą ir pateikti Teisingumo Teismui šiuos klausimus:

„1. Ar nagrinėjamas viešų automobilių stovėjimo aikštelių valdymo teisės perdavimas sudaro viešojo paslaugų pirkimo sutartį Direktyvos 92/50/EEB prasme, ar viešųjų paslaugų koncesiją, kuriai taikomos Europos Bendrijos konkurencijos taisyklės, ypač vienodo požiūrio ir skaidrumo įpareigojimai?

2. Ar, darant prielaidą, kad iš tiesų buvo suteikta viešųjų paslaugų koncesija – vietinės viešosios paslaugos – mokamų viešų automobilių stovėjimo aikštelių valdymo teisės perdavimas, kurį pagal 1993 m. sausio 4 d. Regioninio įstatymo Nr. 1 su pakeitimais, padarytais 1998 m. spalio 23 d. Regioninio įstatymo Nr. 10 10 straipsniu, 44 straipsnio 6 dalies b pastraipą ir konsoliduojančio įstatymo dėl komunų organizavimo 88 straipsnio 6 dalies a ir b pastraipas buvo galima įvykdyti neskelbiant viešojo konkurso, jis nepažeidžia Bendrijos teisės, ir ypač laisvo paslaugų teikimo, laisvos konkurencijos ir nediskriminavimo principų bei iš jų išplaukiančių vienodo požiūrio bei skaidrumo įpareigojimų, taip pat proporcingumo principo, kai kalbama apie akcinę bendrovę, įsteigtą pagal Dekreto-įstatymo Nr. 267/2000 115 straipsnį perorganizuojant komunos specialiosios paskirties įmonę, kurios visos akcijos valdymo teisės perdavimo metu priklauso pačiai komunai, tačiau valdybai yra suteikta plati valdymo kompetencija ir teisė sudaryti 5 milijonų eurų neviršijančius sandorius?"

30 2004 m. gegužės 25 d. Nutartimi Teisingumo Teismo pirmininkas *Energy Service Srl* paduotą prašymą leisti įstoti į bylą atmetė kaip nepriimtiną.

Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

31 Pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas klausia, ar nagrinėjamas viešų automobilių stovėjimo aikštelių valdymo teisės perdavimas pagrindinėje byloje yra viešojo paslaugų pirkimo sutartis Direktyvos 92/50 prasme, ar viešųjų paslaugų koncesija.

32 Iš karto reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas neprivalo tiksliai kvalifikuoti pagrindinėje byloje nagrinėjamų sandorių. Iš tikrųjų tik nacionalinis teisėjas gali atlikti tokią kvalifikaciją. Teisingumo Teismo uždavinys yra tik pateikti šiam teismui Bendrijos teisės išaiškinimą, kuris jam būtų naudingas priimant sprendimą jo nagrinėjamoje byloje.

33 Šiuo tikslu Teisingumo Teismas, atsižvelgdamas į Bendrijos teisės aiškinimą, gali pasiremti pagrindinės bylos medžiagoje esančia atitinkama informacija.

34 Šiomis aplinkybėmis pažymėtina, kad pagrindinė byla yra susijusi su teisės valdyti dvi atskiras automobilių stovėjimo aikštelės: pirma, esančią žemės sklype Nr. 491/11, antra, – žemės sklype Nr. 491/6, perdavimu.

35 Kiek tai susiję su antžemine automobilių stovėjimo aikštele, esančia žemės sklype Nr. 491/11, sprendime, kuriuo pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, nurodoma tik tai, kad joks susitarimas dėl jos eksploatavimo nebuvo sudarytas. Konkrečiai kalbant, šiame sprendime nepateikiama jokių duomenų, susijusių su atlyginimo už šios automobilių stovėjimo aikštelės eksploatavimą sąlygomis.

36 Šiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas gali tik konstatuoti, jog jis neturi pakankamai informacijos, kad naudingai išaiškintų Bendrijos teisę atsakydamas į šią klausimo dalį.

37 Dėl automobilių stovėjimo aikštelės, esančios žemės sklype Nr. 491/6, iš sprendimo, kuriuo pateikimas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, kaip nurodoma šio

sprendimo 24–26 punktuose, matyti, kad šią automobilių stovėjimo aikštelę iki tol, kol jos valdymas pagal 2002 m. gruodžio 19 d. šios bendrovės ir minėtos komunos sudarytą susitarimą devyneriems metams buvo patikėtas *Stadtwerke Brixen AG*, daugiau kaip 10 metų tiesiogiai valdė *Gemeinde Brixen*. Kaip atlyginimą už šios automobilių stovėjimo aikštelės valdymą *Stadtwerke Brixen AG* iš vartotojų renka mokesčius už automobilio stovėjimą, iš kurių ji moka *Gemeinde Brixen* metinę įmoką. Be to, *Stadtwerke Brixen AG* sutinka, kad savaitinis turgus toliau vyktų aptariamoje teritorijoje, ji užtikrina dviračių panaudos paslaugą bei šios teritorijos priežiūrą.

38 Atsižvelgiant į šias aplinkybes, reikia suprasti, kad pirmuoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar tuomet, kai valstybės valdžios institucijos perduoda paslaugos teikėjui teisę valdyti viešą mokamą automobilių stovėjimo aikštelę, o paslaugos teikėjas už šią paslaugą gauna atlyginimą rinkdamas mokesčius iš šia automobilių stovėjimo aikštele pasinaudojusių trečiųjų asmenų, jos sudaro viešojo paslaugų pirkimo sutartį Direktyvos 92/50 prasme, ar viešąją paslaugų koncesiją, kuriai ši direktyva netaikoma.

39 Kaip išplaukia iš Direktyvos 92/50 aštuntos konstatuojamosios dalies, ši direktyva taikoma „viešojo paslaugų pirkimo sutartims", kurios šios direktyvos 1 straipsnio a pastraipoje apibrėžiamos kaip „atlygintinio piniginio pobūdžio sutartys, kurias raštu sudaro paslaugų teikėjas ir perkančioji organizacija <...>". Iš šio apibrėžimo išplaukia, kad viešojo paslaugų pirkimo sutartis šios direktyvos prasme apima atlygį, kurį perkančioji organizacija tiesiogiai sumoka paslaugų teikėjui.

40 Tačiau su pirmuoju klausimu susijusioje situacijoje paslaugos teikėjui atlyginimą moka ne atitinkama valstybės valdžios institucija, bet jį sudaro už naudojimąsi aptariama automobilių stovėjimo aikštele trečiųjų asmenų mokami mokesčiai. Šis atlyginimo būdas reiškia, kad paslaugos teikėjas prisiima riziką, susijusią su

aptariamos paslaugos eksploatavimu, ir leidžia manyti, kad tai yra viešųjų paslaugų koncesija. Taigi esant tokiai situacijai, kokia susiklostė pagrindinėje byloje, reikia laikyti, kad buvo sudaryta ne viešojo paslaugų pirkimo sutartis, bet viešųjų paslaugų koncesija.

41 Šia užklausa pažymėtina, kad šį aiškinimą patvirtina 2004 m. kovo 31 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2004/18/EB dėl viešojo darbų, prekių ir paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 134, p. 114), nors ji nebuvo taikoma susiklosčius pagrindinės bylos faktinėms aplinkybėms. Iš tikrųjų pagal šios direktyvos 1 straipsnio 4 dalies sąlygas „viešoji paslaugų koncesija – tai tos pačios rūšies sutartis, kaip ir paslaugų pirkimo sutartis, išskyrus tai, kad atlygis už suteiktas paslaugas yra teisė naudotis šia paslauga arba tokia teisė kartu su mokėjimu".

42 Neginčijama, kad paslaugų koncesijoms netaikoma Direktyva 92/50 (žr. 2002 m. gegužės 30 d. Nutarties *Buchhändler-Vereinigung*, C-358/00, Rink. p. I-4685, 28 punktą).

43 Į pirmąjį klausimą reikia atsakyti taip: kai valstybės valdžios institucija paslaugos teikėjui perduoda teisę valdyti viešą mokamą automobilių stovėjimo aikštelę už atlygį, kurį sudaro šiam paslaugos teikėjui už pasinaudojimą šia automobilių stovėjimo aikštele trečiųjų asmenų sumokėti paslaugos mokesčiai, tai yra viešųjų paslaugų koncesija, kuriai netaikoma Direktyva 92/50.

Dėl antrojo klausimo

44 Antruoju klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas iš esmės klausia, ar viešųjų paslaugų koncesijos suteikimas be konkurso atitinka Bendrijos teisę tuo atveju, kai įmonė, veikianti koncesijos pagrindu, yra akcinė įmonė, įsteigta perorganizuojant valstybės valdžios institucijai priklausančią specialiosios paskirties bendrovę, ir jos įstatinis kapitalas teisės valdyti perdavimo momentu iš esmės priklauso koncesiją suteikusiai valstybės valdžios institucijai, tačiau valdyba turi plačius įprastinius valdymo įgaliojimus ir gali veikti savarankiškai, be akcininkų susirinkimo sutikimo, sudarydama verslo sandorius, kurių vertė neviršija 5 milijonų eurų.

45 Šis klausimas yra susijęs, pirma, su koncesiją suteikusios valdžios institucijos elgesiu, kai ji perduoda specifinę koncesiją, ir, antra, nacionalinės teisės aktais, leidžiančiais perduoti tokią koncesiją nepaskelbus viešojo konkurso.

46 Nepaisant to, kad viešųjų paslaugų koncesijų sutartims šioje Europos Bendrijos teisės stadijoje netaikoma Direktyva 92/50, jas sudarančios valstybinės valdžios institucijos yra bendrai įpareigotos laikytis pagrindinių EB sutarties taisyklių, ir ypač nediskriminavimo dėl pilietybės principo (šiuo klausimu žr. 2000 m. gruodžio 7 d. Sprendimo *Telaustria ir Telefonadress*, C-324/98, Rink. p. I-10745, 60 punktą ir 2005 m. liepos 21 d. Sprendimo *Coname*, C-231/03, Rink. p. I-7287, 16 punktą).

47 Bet kokios diskriminacijos dėl pilietybės draudimas yra įtvirtintas EB 12 straipsnyje. Sutarties nuostatos, konkrečiai taikomos viešųjų paslaugų koncesijai, apima

EB 43 straipsnį, kurio pirmojoje pastraipoje nustatyta, jog uždraudžiami vienos valstybės narės nacionalinių subjektų įsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai, ir EB 49 straipsnį, kurio pirmojoje pastraipoje nustatyta, jog Bendrijoje uždraudžiami laisvės teikti paslaugas apribojimai, taikomi valstybių narių nacionaliniams subjektams, kurie yra įsisteigę kitoje Bendrijos valstybėje negu valstybė, kurios subjektas yra asmuo, kuriam tos paslaugos teikiamos.

48 Pagal nusistovėjusią teismų praktiką EB 43 ir 49 straipsniai konkrečiai išreiškia vienodo požiūrio principą (žr. 1989 m. gruodžio 5 d. Sprendimo *Komisija prieš Italiją*, Rink. p. 4035, 8 punktą). Draudimas diskriminuoti dėl pilietybės taip pat yra konkreti vienodo požiūrio bendrojo principo išraiška (žr. 1980 m. spalio 8 d. Sprendimo *Überschär*, 810/79, Rink. p. 2747, 16 punktą). Teisingumo Teismas savo praktikoje, susijusioje su Bendrijos direktyvomis viešųjų pirkimų srityje, nurodė, kad vienodo požiūrio į konkurso dalyvius principu siekiama, jog visi konkurso dalyviai turėtų tas pačias galimybes rengiant jų pasiūlymų sąlygas, neatsižvelgiant į jų nacionalinę priklausomybę (šiuo klausimu žr. 1996 m. balandžio 25 d. Sprendimą *Komisija prieš Belgiją*, C-87/94, Rink. p. I-2043, 33 ir 54 punktus). Iš to išplaukia, kad vienodo požiūrio į konkurso dalyvius principas taikomas viešųjų paslaugų koncesijai, net jeigu neatsižvelgiama į pilietybę.

49 Vienodo požiūrio ir nediskriminavimo dėl pilietybės principai visų pirma apima skaidrumo įpareigojimą, kuriuo siekiama koncesiją suteikusiai valstybės valdžios institucijai užtikrinti, kad būtų laikomasi šių principų. Pagal šį minėtai valdžios institucijai tenkantį skaidrumo įpareigojimą kiekvieno galimo konkurso dalyvio labui būtina užtikrinti pakankamą viešumo laipsnį, leidžiantį atverti paslaugų koncesijas konkurencijai bei kontroliuoti viešųjų pirkimų tvarkos nešališkumą (žr. šiuo klausimu minėto sprendimo *Telaustria ir Telefonadress* 61 ir 62 punktus).

50 Koncesiją suteikiančioji valstybės valdžios institucija turi įvertinti, kontroliuojant kompetetingiems teismams, ar konkurso tvarka atitinka atitinkamos viešųjų paslaugų koncesijos ypatumus. Tačiau tai, kad visiškai nebuvo paskelbtas konkursas dėl viešųjų paslaugų koncesijos suteikimo, kaip ir šios pagrindinės bylos atveju, neatitinka EB 43 ir 49 straipsnių reikalavimų bei vienodo požiūrio, nediskriminavimo ir skaidrumo principų.

51 Be to, EB 86 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad valstybės įmonėms bei įmonėms, kurioms valstybės narės suteikia specialias arba išimtines teises, valstybės narės nepriima naujų teisės aktų ir nepalieka galiojančiųjų, kurie prieštarauja šioje Sutartyje nurodytoms taisyklėms, visų pirma nustatytosioms EB 12 ir 81–89 straipsniuose.

52 Iš to matyti, kad valstybės narės neturi palikti galioti nacionalinės teisės aktų, kurie leidžia suteikti viešųjų paslaugų koncesijas nepaskelbus konkurso, nes toks suteikimas pažeidžia EB 43 ir 49 straipsnius arba vienodo požiūrio, nediskriminavimo ir skaidrumo principus.

53 Siekiant įrodyti, kad Sutarties nuostatos ir šio sprendimo 46–52 punktuose nurodyti bendrieji principai netaikomi suteiktoms viešųjų paslaugų koncesijoms, esant tokioms aplinkybėms, kaip ir susiklosčiusios pagrindinėje byloje, pateikiami du argumentai.

54 Pirma, *Stadtwerke Brixen AG* teigia, kad EB 43–55 straipsniai netaikomi tokiai situacijai, kuri yra susiklosčiusi pagrindinėje byloje, nes kalbama išimtinai apie vidinę vienos valstybės narės situaciją, nes visos trys įmonės – *Parking Brixen*, *Stadtwerke Brixen AG* ir *Gemeinde Brixen* – turi savo buveines Italijoje.

55 Šio argumento negalima priimti. Iš tiesų šioje pagrindinėje byloje negalima atmesti galimybės, kad ir kitose nei Italija valstybėse narėse įsteigtos įmonės yra suinteresuotos teikti aptariamas paslaugas (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Komisija prieš Belgiją* 33 punktą). Taigi nesant viešumo ir nepaskelbus konkurso dėl viešųjų paslaugų koncesijos suteikimo, šiuo atveju aptariamo pagrindinėje byloje, vykdoma bent jau potenciali diskriminacija kitose valstybėse narėse esančių įmonių nenaudai, nes joms trukdoma pasinaudoti laisve teikti paslaugas ir įsisteigimo laisve, numatytomis Sutartyje (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Coname* 17 punktą).

56 Be to, Italijos Respublika, *Stadtwerke Brixen AG* ir *Gemeinde Brixen* teigia, kad Sutarties normų ir Bendrijos teisės bendrųjų principų taikymas tokiai situacijai, kaip antai susiklosčiusi aptariamojoje pagrindinėje byloje, negalimas, nes *Stadtwerke Brixen AG* nėra nepriklausoma nuo minėtos komunos organizacija. Grįsdami šį argumentą, jos nurodo 1999 m. lapkričio 18 d. Sprendimo *Teckal*, C-107/98, Rink. p. I-8121, 49–51 punktus.

57 Šiuo požiūriu primintina, kad minėtame sprendime *Teckal* Teisingumo Teismas nutarė, jog 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyva 93/36/EEB dėl viešojo prekių pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 1) taikoma, kai perkančioji organizacija, pavyzdžiui, vietos savivaldos institucija, numato raštu

sudaryti atlygintinį susitarimą dėl produktų tiekimo su formaliu požiūriu atskira ir sprendimų priėmimo požiūriu savarankiška organizacija.

58 Kalbant apie tokio susitarimo buvimą, Teisingumo Teismas to paties sprendimo 50 punkte nurodė, kad pagal Direktyvos 93/36 1 straipsnio a punktą iš esmės pakanka, jog pirkimo sutartis būtų sudaryta tarp vietos valdžios institucijos ir teisiškai atskiro nuo šios institucijos asmens. Kitaip gali būti tik darant prielaidą, kad tuo pat metu vietos valdžios institucija suinteresuoto asmens atžvilgiu vykdo kontrolę, analogišką tai, kurią ji vykdo savo tarnybų atžvilgiu, ir kad šis asmuo pagrindinę savo veiklos dalį vykdo su viena ar daugiau vietos valdžios institucijų, kurioms jis priklauso.

59 Teisingumo Teismas patvirtino, kad tokie patys samprotavimai taikomi 1993 m. birželio 14 d. Tarybos direktyvai 93/37/EEB dėl viešojo darbų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo (OL L 199, p. 54) (žr. atitinkamai 2005 m. sausio 11 d. Sprendimo *Stadt Halle ir RPL Lochau*, C-26/03, Rink. p. I-1, 48, 49 ir 52 punktus ir 2005 m. sausio 13 d. Sprendimo *Komisija prieš Ispaniją*, C-84/03, Rink. p. I-139, 39 punktą).

60 Šie samprotavimai išplaukia iš prielaidos, pagal kurią Direktyvų 92/50, 93/36 ir 93/37 taikymas priklauso nuo tarp atskirų asmenų sudarytos sutarties buvimo (žr. minėto sprendimo *Teckal* 46 ir 49 straipsnius). Taigi EB 12, 43 ir 49 straipsnių bei su jais susijusių lygybės, nediskriminavimo ir skaidrumo principų taikymas nepriklauso nuo sutarties buvimo. Vadinasi, šio sprendimo 56–59 punktuose minėtoje teismų praktikoje nustatyti samprotavimai automatiškai netaikomi nei minėtoms Sutarties nuostatoms, nei principams.

61 Tačiau reikia konstatuoti, kad minėti svarstymai gali būti perkelti ir Sutarties nuostatoms ir principams, susijusiems su viešųjų paslaugų koncesijomis, kurioms

netaikomos direktyvos viešųjų pirkimų srityje. Iš tikrųjų viešųjų pirkimų ir viešųjų paslaugų koncesijų srityje vienodo požiūrio principas ir jo konkrečios išraiškos, būtent draudimas diskriminuoti dėl pilietybės bei EB 43 ir 49 straipsniai, taikomi tuo atveju, kai valstybės valdžios institucija patiki ekonominės veiklos vykdymą tretiesiems asmenimis. Tačiau nereikia taikyti Bendrijos taisyklių, susijusių su viešaisiais pirkimais arba viešųjų paslaugų koncesijomis, tuo atveju, kai valstybės valdžios institucija vykdo jai tenkančias viešojo intereso užduotis, naudodamasi savo administracinėmis, techninėmis ir kitokiomis priemonėmis nesikreipdama į išorės organizacijas (šiuo klausimu žr. minėto sprendimą *Stadt Halle* ir *RPL Lochau* 48 punktą).

62 Tačiau viešųjų paslaugų koncesijų srityje EB 12, 43 ir 49 straipsniuose nustatytų taisyklių ir jomis konkrečiai išreikštų bendrųjų principų negalima taikyti, jeigu koncesiją gaunančios organizacijos atžvilgiu koncesiją suteikiančios valstybės valdžios institucijos vykdoma vykdoma kontrolė visiškai atitinka tą kontrolę, kurią ji vykdo savo tarnybų atžvilgiu, ir jeigu ši organizacija didžiąją dalį savo veiklos vykdo kartu su valdžios institucija, kuriai ji priklauso.

63 Kalbant apie išimtis iš Bendrijos teisės bendrųjų taisyklių, ankstesniame punkte nurodytos sąlygos turi būti aiškinamos siauriau ir tas, kuris nori jomis pasiremti, turi įrodyti, jog yra išimtinių aplinkybių, leidžiančių nukrypti nuo galiojančių taisyklių (šiuo klausimu žr. minėto sprendimo *Stadt Halle ir RPL Lochau* 46 punktą).

64 Visų pirma reikia išnagrinėti, ar koncesiją suteikiančioji valstybės valdžios institucija organizacijos, veikiančios koncesijos pagrindu, atžvilgiu vykdo analogišką kontrolę tai, kurią jį vykdo savo pačios tarnyboms.

65 Atliekant šį vertinimą reikia atsižvelgti į teisės aktų nuostatų ir atitinkamų aplinkybių visumą. Iš šio vertinimo turi išplaukti, kad suinteresuotos organizacijos, veikiančios koncesijos pagrindu, yra nuolat kontroliuojamos koncesiją suteikiančiųjų valstybės valdžios institucijų siekiant daryti įtaką šios organizacijoms priimamiems sprendimams. Turi būti kalbama apie galimybę daryti lemiamą įtaką strateginiams tikslams bei svarbiems sprendimams.

66 Iš sprendimo, kuriuo pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą matyti, kad, pagal specialiosios paskirties įmonės *Stadtwerke Brixen* įstatų 1 straipsnį ji yra komunalinė organizacija, kurios speciali paskirtis yra teikti vienodas ir integruotas vietines viešąsias paslaugas. Komunos taryba nustatė bendras gaires, negrąžintinai perdavė kapitalą, garantavo galimų bendrovės sąnaudų padengimą, patikrino valdymo rezultatus ir atliko strateginį patikrinimą, ar bendrovė turėjo būtiną savarankiškumą.

67 Tačiau *Stadtwerke Brixen AG* tapo rinkos subjektu, o dėl to komunos kontrolė tampa nepatikima. Tai rodo ir:

a) *Stadtwerke Brixen – Gemeinde Brixen* specialiosios paskirties įmonės – perorganizavimas į akcinę bendrovę (*Stadtwerke Brixen AG*) ir šios įmonės rūšies pobūdis;

b) bendrovės veiklos tikslo išplėtimas, nes ji pradėjo dirbti kitose naujose svarbiose srityse, ypač asmenų ir prekių pervežimo bei informatikos ir telekomunikacijų srityse. Reikia pažymėti, kad bendrovė ir toliau vykdė įvairią veiklą, kurią anksčiau vykdė specialiosios paskirties įmonė, visų pirma tokią, kaip antai vandens tiekimas ir nuotėkų valymas, šilumos ir energijos tiekimas, atliekų šalinimas ir kelių statyba;

c) privalomas bendrovės atvėrimas kitoms investicijoms trumpam laikotarpiui;

d) bendrovės veiklos srities teritorijos išplėtimas: visos Italijos mastu ir į užsienį;

e) valdybai paskirti svarbūs įgaliojimai praktiškai be jokios komunos valdymo organų kontrolės.

68 Kalbant konkrečiai, apie valdybai suteiktus įgaliojimus iš sprendimo, kuriuo pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, išplaukia, kad *Stadtwerke Brixen AG* įstatai, ypač jų 18 straipsnis, jai suteikia didelius įgaliojimus valdyti šią bendrovę, nes siekdama bendrovės tikslo ji turi teisę priimti bet kokį būtiną aktą. Be to, 18 straipsnyje nustatyta teisė pateikti iki 5 milijonų eurų vertės užstatą arba be išankstinio akcininkų susirinkimo sudaryti kitus sandorius rodo tai, kad ši bendrovė yra labai savarankiška savo akcininkų atžvilgiu.

69 Sprendime, kuriuo pateikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą, taip pat nurodoma, kad *Gemeinde Brixen* turi teisę paskirti daugumą *Stadtwerke Brixen AG* valdybos narių. Tačiau prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pažymi, kad šios komunos *Stadtwerke Brixen AG* atžvilgiu vykdomą kontrolę iš esmės apriboja teisė nevaržomai veikti, kurią bendrovių teisė pripažįsta akcininkų daugumai, o tai gerokai sumažina priklausomybės ryšį, egzistavusį tarp minėtos komunos ir specialiosios paskirties bendrovės *Stadtwerke Brixen*, ypač atsižvelgiant į *Stadtwerke Brixen AG* valdybos turimus didelius įgaliojimus.

70 Kai organizacija, veikianti koncesijos pagrindu, yra savarankiška, kaip tai apibūdina šio sprendimo 67–69 straipsniuose nurodyti elementai, atmestina, kad suteikusioji koncesiją valstybės valdžios institucija vykdytų organizacijos, veikiančios koncesijos pagrindu, kontrolę, analogišką tai, kurią ji vykdo savo tarnybų atžvilgiu.

71 Šiomis aplinkybėmis ir nesant reikalo nagrinėti klausimo, ar organizacija, veikianti koncesijos pagrindu, didžiąją dalį savo veiklos vykdo kartu su suteikiančiąja koncesiją valstybės valdžios institucija, valstybės valdžios institucijos viešųjų paslaugų koncesijos suteikimas tokiai organizacijai negali būti laikomas minėtos valdžios institucijos vidaus sandoriu, kuriam netaikomos Bendrijos taisyklės.

72 Į antrąjį klausimą reikia atsakyti taip:

EB 43 ir 49 straipsniai ir vienodo požiūrio, nediskriminavimo bei skaidrumo principai turi būti aiškinami kaip draudžiantys valstybės valdžios institucijai be konkurso suteikti viešųjų paslaugų koncesiją akcinei bendrovei, įsteigtai reorganizavus šios valstybės valdžios institucijos specialiosios paskirties įmonę, kurios veiklos tikslas buvo išplėstas naujomis svarbiomis sritimis, o kapitalas netrukus bus privalomai atvertas kitiems investuotojams, kuriai buvo leista veikti visos valstybės teritorijoje bei užsienyje ir kurios valdyba turi plačius valdymo įgaliojimus bei gali juos įgyvendinti savarankiškai.

Dėl bylinėjimosi išlaidų

73 Kadangi šis procesas pagrindinės bylos šalims yra vienas iš etapų prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nagrinėjamoje byloje, bylinėjimosi išlaidų klausimą turi spręsti šis teismas. Išlaidos, susijusios su pastabų pateikimu Teisingumo Teismui, išskyrus tas, kurias patyrė minėtos šalys, nėra atlygintinos.

Remdamasis šiais motyvais, Teisingumo Teismas (pirmoji kolegija) nusprendžia:

1. **Kai valdžios institucija paslaugos teikėjui perduoda teisę valdyti viešą mokamą automobilių stovėjimo aikštelę už atlygį, kurį sudaro šiam paslaugos teikėjui už pasinaudojimą šia automobilių stovėjimo aikštele trečiųjų asmenų sumokėti paslaugos mokesčiai, tai yra viešųjų paslaugų koncesija, kuriai netaikoma 1992 m. birželio 18 d. Tarybos direktyva 92/50/EEB dėl viešojo paslaugų pirkimo sutarčių sudarymo tvarkos derinimo.**

2. **EB 43 ir 49 straipsniai ir vienodo požiūrio, nediskriminavimo bei skaidrumo principai turi būti aiškinami kaip draudžiantys valstybės valdžios institucijai be konkurso suteikti viešųjų paslaugų koncesiją akcinei bendrovei, įsteigtai reorganizavus šios valstybės valdžios institucijos specialiosios paskirties įmonę, kurios veiklos tikslas buvo išplėstas naujomis svarbiomis sritimis, o kapitalas netrukus bus privalomai atvertas kitiems investuotojams, kuriai buvo leista veikti visos valstybės teritorijoje bei užsienyje ir kurios valdyba turi plačius valdymo įgaliojimus bei gali juos įgyvendinti savarankiškai.**

Parašai.